

▲ Rašeliniště na Spáleníšti.

Zajímavá místa Karlovarského kraje – Spáleníště

Stanislav Wieser, Karlovy Vary

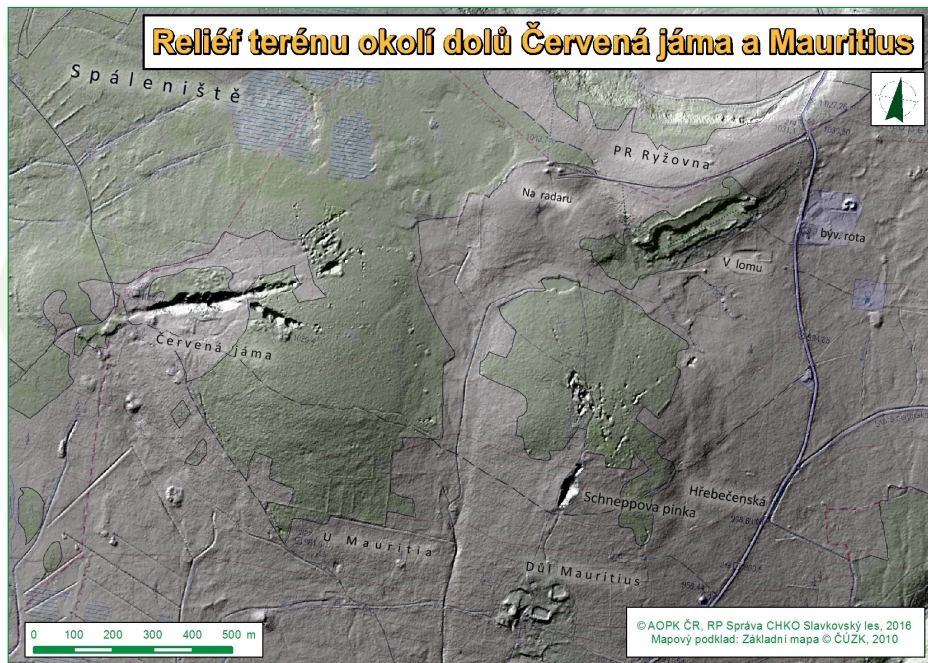
Tento název pro horu nad Hřebečnou na mapě Krušných hor nenajdete. Spáleníště je místní název rašeliniště mezi Bludnou a vrcholem, který je na některých mapách pojmenován Na radaru a jeho kóta severně od pozůstatků vojenského radaru má výšku 1043,7 m n. m. Je o 14 m vyšší než Plešivec, který dominantně vyčnívá jižně odtud nad údolím Bystřice. Obě hory jsou zbytkem třetihorního lávového příkrovu.

Spáleníště je od rašeliniště přenesený název pro nevýraznou horu, spíše plochý hřbet, který tvoří rozvodí mezi Bystřicí a Černou, tedy mezi povodím Ohře a povodím Zwickauer Mulde. Po jižním svahu je vedena Krušnohorská lyžařská magistrála. Její zdejší velmi oblíbený úsek

byl vyznačen v 70. letech 20. století s názvem Jindrova cesta podle zasloužilého člena Horské služby v oblasti Krušné hory. Spojuje lyžařům dobře známé místo U maringotky s nyníjším rozcestím U Červené jámy, kde od roku 2014 ve svérázné chatě nacházejí občerstvení lyžaři a turisté po celý rok.

Červená jáma se stala známou v roce 1545 – tehdy ovšem jako cínový důl Rote Grube. Ložisko rud bylo zřejmě objeveno již dříve při rýžování cínových rud a později se na něm důlní činnost rozšiřovala dále k východu. Propadliny štol a vytěžených komor dolu patří k největším v Krušnohoří. Pro Červenou jámu se udává délka 230 m, šířka až 30 m a hloubka až 20 m. V době, kdy byli první lyžaři vede-

Reliéf terénu okolí dolů Červená jáma a Mauritius

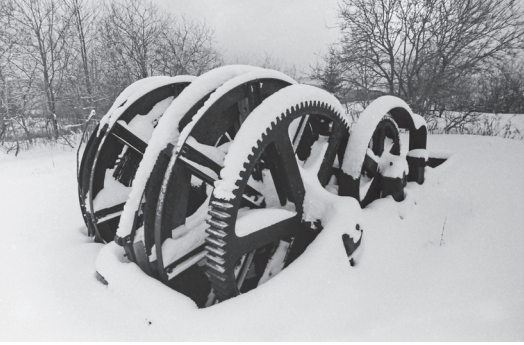

ni po Jindrově cestě, projížděli mnozí kolem této pinky bez povšimnutí. Nápadnější na té cestě byla východně ležící Schnepova pinka nad dolem Mauritius. Nic v terénu nebránilo přístupu k propadlinám a také žádné tabule, na rozdíl od nynější doby, o nich nepodávaly informace. Tento důl je popisován jako nejdéle provozovaný v Krušných horách, tedy od zmíněného počátku těžby na Hřebečné v roce 1545 do ukončení provozu v roce 1944. Těžní věž byla zbourána podle dokladů v roce 1963. Ještě nějakou dobu po roce 1969, jak dokládá fotografie, bylo nad šachtou na štole Kryštof soukolí těžní věže u nynějšího vstupu do prohlídkového dolu Mauritius.

Terénní pozůstatky důlních děl jsou nejen v této části Krušných hor krajinotvornými prvky. Šířením specializovaného zájmu o dějiny a možnosti využití montánní tradice vznikl záměr vyhlášení „Historické kulturní krajiny Abertamy – Horní Blatná – Boží Dar“. Pod tímto názvem se dostal prostor tradičních horních měst i do nejnovější turistické mapy. Ministerstva kultury Saská a Česka podala již v roce 2014 na úřad UNESCO žádost o zápis do světového kulturního dědictví pro Montanregion Erzgebirge/Krušnohoří, ale žádost byla v roce

2016 žadateli stažena s tím, že bude v roce 2017 doplněna. I bez této procedury stojí za to si pozoruhodnou část krajiny na Spáleništi prohlédnout. Zájemci o historii hornictví mohou od května 2015 sestoupit do části podzemních prostorů dolu Mauritius na štole Kryštof. Nahlíží z ní do ohromující vyrubané komory, jedné z podobných těm, na nichž vznikly propadliny povrchu terénu. Prohlídkový provoz končí v září v zájmu ochrany zdejších zimovišť netopýřů. Stává se, že zpřístupnění přírodně zajímavých míst je v určitém protikladu k ochraně přírodního prostředí. Je tomu tak i nad zdejšími podzemními prostory.

Na plochem hřbetu čedičového příkrovu vzniklo vrchoviště, které je ve fázi degradace a porůstání borovicí rašelinnou v klečovitě formě, dosud však s rozvolněnými plochami. Přechází v ostrůvkovitá vřesoviště a hojně porosty brusnice borůvky. Těmi se stalo rozlehlé Spáleniště, biotop tetřivků, známé pro sběrače borůvek. Ještě v polovině minulého století zde byli loveři tetřivci. Méně materiálně zaměřeni návštěvníci těch míst obdivují květenu trojštětových luk. Z botanického i geologického hlediska je nejceněnější severní svah, na kterém byla vyhlášena v roce 1996 přírodní rezervace Ryžovna.

V severním svahu, kde je starým lomem odkryto znělcové těleso, je horská bučina pozoruhodná svými bizarně tvarovanými kmeny a tím, že se nachází v tisícimetrové nadmořské výšce. Svým územím o rozloze téměř 20 ha zahrnuje rezervace na jižní straně opuštěný lom se stěnou mohutných sloupců čediče. Zde končí naučná stezka Hřebečná, která je vedena od Abertam kolem prohlídkového dolu Mauritius, dále kolem maringotky a novějšího Muscherclubu. Na Spáleníšti a v širším okolí je možné vidat závodníky se psími spřeženími.

U silnice východně od lomu chátrá torzo kasáren pohraniční stráže, která odtud odešla po zrušení ochranného hraničního pásma se sousední Německou demokratickou republikou v roce 1968. Osobní vzpomínku mám na výlet, kdy jsem byl zadržen při fotografování v lomu a předveden do té budovy ke kontrole, protože jsem nemohl předložit zapomenutý občanský průkaz. Velitel to řešil zdlouhavým telefonováním na Veřejnou bezpečnost v Karlových Varech, aby ověřil mnou udané bydliště. Po okupaci v srpnu 1968 využívala budovu sovětská armáda spolu s radarem na střeženém vrcholu. Sovětskou vlajku, vyčnívající nad obzorem rašeliště Spáleníště, jsem fotografoval jen z dálky. Betonový objekt pro mobilní radarové vozy je nyní výhodným rozhledovým místem. Sousední stožár s anemometrem se stal přechodně předzvěstí, že by tu mohly být postaveny větrné elektrárny. Byly by mementem zániku historické krajiny. ■

-
- ▲ Soukolí těžní věže šachty Mauritius (1969).
 - ▲ Linie menších propadlin dolu Červená jáma (2014).
 - ◀ Pohled do Schnepfovy pinky nad dolem Mauritius s Plešivcem na obzoru (1981)..
- Všechny fotografie Stanislav Wieser.